नि.प्र.का. सप्तरी द.नं. २२/०४८/०४९
स.नि.हु.का.द.नं. ५/०६४/०६५

राजविराज दैनिक

वर्ष ३५ अंक १८२ २०८२ साल फागुन ७ गते बिहीबार (19 Feb 2026 Thursday) मूल्य रु. ५/-

लागु औषधको दुर्व्यसनबाट टाढा रहौं

लागूऔषध सेवनले मानिसको शारीरिक र मानसिक स्वास्थ्य बिग्रन्छ, धन सम्पतिको वर्वाद गर्दछ, यसको प्रयोगबाट आफू, परिवार, समाज र राष्ट्रलाई नै अपुरणिय क्षति पुग्ने हुँदा यस्ता पदार्थदेखी टाढा रहौं।

Log in : *rajbirajdainik.com.np*

यस अंक भित्र : २ पृष्ठमा : नेपाली क्रिकेटले फर्काएको ... ३ पृष्ठमा : लोकतन्त्रका आधार नै युवा ... ३ पृष्ठमा : एआईले बदल्दै गहना ...

मधेसले सिङ्गो देशलाई पाल्ने तागत बोक्न सक्ने बनाउने काँग्रेस सभापति थापाको प्रतिज्ञा

दैनिक समाचारदाता
जनकपुर, ६ फागुन ।

नेपाली कांग्रेसका सभापति गगन कुमार थापाले मधेसले सिङ्गो देशलाई पाल्न तागत बोक्न सक्ने बनाउने प्रतिज्ञा गरेका छन् ।

बुधबार जनकपुरको तिरहुतियामा आयोजित प्रतिज्ञासभालाई सम्बोधन गर्दै उनले त्यस्तो प्रतिज्ञा गरेका हुन् ।

उनले मधेसले देशलाई नेतृत्व गर्ने शिक्षा, स्वास्थ्य र विज्ञान र सूचना प्रविधिको क्षेत्र भएकाले मधेसलाई ज्ञानको केन्द्र बनाउन कांग्रेस मधेस झरेको बताएष्भस ।

उनले भने, 'मधेसको शिक्षा नभएको भए आज पहाडमा गणित राम्रो पढाइ हुँदैनथ्यो । पहाडमा मधेसका शिक्षकले पढाएका हुन् । उनकै शिक्षाले देश शिक्षित भएको छ । तर आज मधेसको शिक्षा, स्वास्थ्य र विनाको अवस्था जर्जर छ, यहाँ किसान, उखु किसानको अवस्था, पर्यावरणको अवस्था भयावह छ । खानेपानीको समस्या समाधान गर्न म मधेस आएको हुँ ।'

उनले भने, 'अब मधेस वा कुनै क्षेत्रका नेपाली विदेशमा रहेछ भने उसको हेरचाह गर्न नेपाल सरकारले दूतावासको व्यवस्था र कर्मचारीको व्यवस्था गर्छ । उनले मधेसका या देशका जुनसुकै युवा विदेशमा भए त्यहाँ दूतावास राखेर भए पनि नेपालीको हेरचाह गर्ने व्यवस्था गर्ने समेत बताए ।

'टिम नेपाल' बनाएर ५ वर्षमा कुशासन र गरिबी हटाउने उनले दाबी समेत गरे । 'टिम नेपालले यो ५ वर्ष कुशासन, गरिबीलाई हराउँछ । त्यो एक्लै सम्भव हुँदैन,' सभापति थापाले भने, 'कांग्रेसले आजको समस्या समाधान गर्छ भोलिको विकासमा अगाडि बढाउँछ । कांग्रेसको शक्ति सबैलाई सम्हालेर समेटेर अगाडि बढाउँछ ।'

कांग्रेसको टिम नेपालमा वडादेखि केन्द्रसम्मका सरकार, सबै राजनीतिक दल हुने बताउँदै सभापति थापाले प्रतिज्ञापत्रमा लेखिएका अक्षर सभापतिदेखि क्रियाशील सदस्यले पालना गर्ने बताए ।

सोही सभामा राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा) परित्याग गरेकी ममता शर्माले रास्वपाको नीति गलत नेतृत्वका कारण बिग्रिएको बताएकी छन् । गलत नेतृत्वका कारण रास्वपाको नारा पनि फेरिएको उनको भनाई थियो ।

उनले विशेष महाधिवेशन गरेर गगन थापा सभापति भएपछि कांग्रेस नयाँ रास्वपा भएको र रास्वपा पुरानो नेपाली कांग्रेस भएको बताइन् । शर्माले ८० वर्ष पुरानो पार्टीका सभापतिमाथि आक्रमण भएको, पार्टी कार्यालय जलाइएको बेलामा नेतृत्व परिवर्तन गर्नुपर्छ भन्ने थापाको आटलाई मान्नुपर्छ भन्दै प्रशंसा गरिन् ।

राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीकी मधेस प्रदेशकी संस्थापक सभापति शर्माले मंगलबार मात्रै साधारण सदस्यसमेत नरहने गरी राजीनामा दिएकी थिइन् ।

९० हजार मतपेटिकाको व्यवस्था

काठमाडौं, ६ फागुन (रासस) ।

यही फागुन २१ गते हुने प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचनका लागि आवश्यक ९० हजार मतपेटिकाको व्यवस्था भइसकेको निर्वाचन आयोगले जनाएको छ ।

काठमाडौं र ललितपुरका मतदान केन्द्रका लागि आवश्यक मतपेटिका आयोगको केन्द्रीय कार्यालयमै राखिएको छ । दुवै जिल्लाका निर्वाचन कार्यालयमा राख्ने ठाउँ नभएकाले केन्द्रीय कार्यालयमै राखिएको थियो । चितवनमा भने भदौ २४ गतेको जेनजी आन्दोलनका क्रममा मतपेटिका जलाइएकाले आयोगको केन्द्रीय कार्यालयबाट दुई हजार ५००

बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

आचारसंहिताको पालना गर्नुपर्नेमा जोड

दैनिक समाचारदाता
राजविराज, ६ फागुन ।

स्वच्छ, निष्पक्ष, भयरहित निर्वाचन सम्पन्न गर्न पत्रकार र सञ्चारगृहले निर्वाचन आचारसंहिताका साथै पत्रकार आचारसंहिताको पालना गर्नुपर्नेमा जोड दिइएको छ ।

दलहरुको प्रचारप्रसारमा कुनैपनि मिडिया र पत्रकार लाग्न नहुने भन्दै वक्ताहरुले फागुन २१ मा हुने प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचन सफलतापुर्वक सम्पन्न गराउन सबैले आचारसंहिता पालना गर्नुपर्नेमा जोड दिएका हुन् ।

राष्ट्रिय समाचार समिति (रासस) को ६५औं वार्षिकोत्सवको अवसरमा राजविराजमा बुधबार आयोजित 'निर्वाचन आचारसंहितामा सञ्चार' विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रममा बोल्दै प्रमुख अतिथि प्रमुख जिल्ला अधिकारी टुवराज पोखरेलले मतदाता शिक्षासँग सम्बन्धित विषयवस्तु मिडियामार्फत प्रवाह गरी मतदातालाई मनपरेको उम्मेदवार छनोट गर्न सहज बनाउने भूमिका सञ्चार माध्यमले निर्वाह गर्नुपर्ने बताए ।

अन्तरक्रियामा नेपाल पत्रकार महासंघ सप्तरीका अध्यक्ष श्रवणकुमार देवले केही पत्रकार तथा सञ्चार माध्यमहरु निर्वाचन आचारसंहिता र पत्रकार आचारसंहिता विपरीत चुनावी प्रचारमा संलग्न भएकोले यस्तो कार्यबाट निष्पक्षता माथि प्रश्न उठ्ने हुँदा जिम्मेवार भएर पत्रकारिता गर्न संञ्चारकर्मीहरुसंग आग्रह गरे ।

रासस राजविराज सप्तरीका प्रमुख शम्भुप्रसाद यादवको अध्यक्षतामा आयोजित कार्यक्रममा नेपाल पत्रकार महासंघ सप्तरीका पुर्व अध्यक्ष

बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

प्रजातन्त्र दिवस भव्यतापूर्वक मनाऔं।

- ❖प्रजातन्त्रको मूल मर्म मानवअधिकार र विधिको शासन हो।
- ❖आवधिक निर्वाचन प्रजातन्त्रको आधारशिला हो।
- ❖शक्ति पृथकीकरण, नियन्त्रण तथा सन्तुलन प्रजातन्त्रको आधार हो।
- ❖मेलमिलाप र शान्ति प्रजातन्त्रका आधार हुन्।
- ❖प्रतिनिधिहरुमार्फत शासनमा नागरिकहरुको सहभागिता प्रजातान्त्रिक व्यवस्थाको मर्म हो।

प्रजातान्त्रिक आचरण, संस्कार र व्यवहारको अवलम्बन गरौं।
राष्ट्रिय प्रजातन्त्र दिवस सफल पारौं।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

सम्पादकीय ....

आगलागिका घटनाप्रति सचेत रहौं

फागुनदेखी बैशाख महिनासम्म सुख्खायाम र हावाहुरी चल्ने मौसम हो । यस मौसममा बढी आगलागिका घटनाहरु हुने गरेको पाइन्छ । आगलागिका घटना हुनबाट आवश्यक सावधानी अपनाउनु जरुरी छ । यस्ता घटनाबाट बच्न आफै सतर्कता अपनाउनु पर्छ । यसबाट जोगिन सलाई, लाइटर, मट्टितेल लगायतका अन्य पेट्रोलियम पदार्थ बालबालिकाको पहुँचभन्दा टाढा राख्ने बानी बसालौं, घरमा एक बाल्टीन वा अन्य भाडोमा पानी २४सै घण्टा राख्ने बानी बसालौं, गाईगोठमा घुर बाल्दा सावधानी अपनाउनु आवश्यक छ । त्यस्तै गाउँमा बारुणयन्त्र आउने जाने बाटो खुल्ला राखौं र बारुणयन्त्रलाई पोखरीबाट पानी भर्न र आगलागी नियन्त्रण गर्ने कार्यमा सहयोग गरौं । यस्ता सचेतनाका उपायहरु अपनाउन सके पक्कै पनि आगलागिका घटनामा नियन्त्रण पाउन सक्छौं ।

यसबाहेक विहानै खाना पकाई चुल्होमा रहेको आगो राम्ररी निभाउन ध्यान दिनुपर्छ । खाना पकाउँदा खर पत्करको प्रयोग भएमा आगलागी हुन सक्छ की भनेर पूरै सावधानी अपनाउने गरौं र चुल्हो नजिक एक जना अनिवार्य बस्ने बानी बसाल्नुपर्छ, दिउँसोको समयमा हावाहुरी चल्ने हुँदा घर नजिक थ्रेसर सञ्चालन नगरी घरदेखि टाढा चौर वा खेतमा सञ्चालन गर्ने लगायतका सचेतना अपनाउनु जरुरी छ ।

उपरोक्त सावधानीहरु अपनाएर आगलागिका घटनाबाट बच्न र बचाउन सकिन्छ । यसका लागि स्थानीय पालिकाहरु बढी जिम्मेवार हुनु आवश्यक छ । तसर्थ आगलागीका घटना न्यूनिकरणको प्रयासमा सबै लाग्नु जरुरी छ भने जनचेतना फैलाउनु पनि उत्तिकै आवश्यक छ ।

डा. भगवती यादव
Dr. Bhagwati Yadav
MBBS, MD Paediatrics (USC)
NMC Reg. No. : 11389
नवजात शिशु तथा बाल रोग विशेषज्ञ

डा. सरोज कुमार साह
Dr. Saroj Kumar Sah
MBBS, MS Orthopaedics (BPKIHS) Dharan
Fellowship in Hand Surgery (CMC Vellore)
NMC Reg. No. : 13288
हाड जोर्नी, नशा तथा बाथ रोग विशेषज्ञ

डा. जयन्ती यादव
Dr. Jayanti Yadav
M.B.B.S. MD (Obstetrician and Gynaecologist)
हाल कार्यरत गजेन्द्र नारायण सिंह अस्पताल राजविराज
NMC Reg No. : 15312
बरिष्ठ स्त्री तथा प्रसुती रोग विशेषज्ञ

सम्पर्क : कृताञ्जली स्वास्थ्य क्लिनिक, राजविराज
Mo. No : 9842830252, 9804605569

नेपाली क्रिकेटले फर्काएको मुस्कान

राजु सिलवाल

काठमाडौँ, ६ फागुन (रासस) ।

'बाह्र वर्षमा खोला पनि फर्कन्छ' भन्ने उखानजस्तै नेपाली क्रिकेट टिमले १२ वर्षपछि पहिलोपटक विश्वकपको खेलमा ऐतिहासिक जित हासिल गर्दै उदाउँदो नेपाल क्रिकेट मुलुक भएको पुनः पुष्टि गरेको छ ।

नेपालले सन् २०१४ मा पुरुष 'टि ट्वान्टी' विश्वकपमा पहिलो पटकको सहभागिता जनाएको बेलानै हङकङ तथा अफगानिस्तानलाई पराजित गर्न सफल भएको थियो । सन् २०२४ को विश्वकपमा कुनै जित हात पार्न नसकेको नेपालले यसपालि भारत तथा श्रीलङ्कामा जारी रहेको 'टि ट्वान्टी' पुरुष विश्वकपका तीन खेलमा पराजित भई प्रतियोगिताबाट बाहिरिसकेपछि सम्पूर्ण नेपाली टिमका साथै समर्थकहरू स्तब्ध भइसकेका थिए । उज्यालो अनुहार कसैको थिएन तर मङ्गलबार मुम्बईस्थित वानखेडे रङ्गशालामा आयोजित अन्तिम नेपालको सान्त्वना जित भएको हेर्न पाइन्छ कि भन्ने झिनो आशा बोकेर उपस्थित भएका समर्थकहरूले स्कटल्याण्डविरुद्ध सात विकेटको विजयपछि खेलाडीहरूले गुमाइसकेको आत्मसम्मान पुनः फर्काएको महसुस गरेका छन् । उक्त खेलको प्रारम्भमा प्रतियोगिताबाट बाहिरिसकेको अर्को टिम स्कटल्याण्ड हाबी भएता पनि नेपालले पाँच ओभरमा छ विकेट लिएपछि खेल लयमा फर्किएको थियो ।

नेपालका तर्फबाट तीन पटक विश्वकप खेलेका सोमपाल कामीले अन्तिम खेलमा लिएको सर्वाधिक तीन विकेटले नेपाललाई जितको भागीदार बनाउन महत्वपूर्ण योगदान गर्‍यो । यस्तै नन्दन यादवले दुई तथा कप्तान रोहित पौडेल, कुशल भुर्तेलले एक एक विकेट लिँदै खेलमा सानदार पुनरागमन गरेका थिए ।

यसैगरी स्कटल्याण्डविरुद्धको खेलमा विष्फोटक ब्याटिङ गरेर मुलुककै लागि पहिलोपटक 'म्यान अफ दि म्याच' पुरस्कार प्राप्त गरेका दीपेन्द्रसिंह ऐरीको कीर्तिमानी रनले मुलुकलाई ऐतिहासिक जित दिलाउन उत्कृष्ट योगदान दिएको थियो । उनले मङ्गलबार २३ बलमा ५० रन बनाई यसपटकको विश्वकपमा दोस्रोपटक अर्धशतक बनाउने नेपाली कीर्तिमानी खेलाडी बन्न सफल हुनु मुलुककै क्रिकेट इतिहासको महत्वपूर्ण उपलब्धि मानएको छ । यसअघि वेष्ट इण्डिजसँगको खेलमा पनि उपकप्तान दीपेन्द्रसिंह ऐरीले अर्धशतक बनाएर नेपालको यसअघि रहेको कीर्तिमान तोड्न सफल भएका थिए । सन् २०१४ मा नेपालका तर्फबाट सुभाष खकुरेलले ५६ रन बनाई विश्वकपमा पहिलो नेपाली अर्धशतकको कीर्तिमान कायम गरेका थिए । दिपेन्द्रले भने ४४ बलमा ५८ रन बनाएर अघिल्लो कीर्तिमान तोडेका नेपाली क्रिकेट प्रेमीहरूलाई उत्साहित बनाएका थिए ।

हारैहारपछि प्राप्त भएको जितले नेपाली टिममाथि अत्यधिक मात्रामा भइरहेको आलोचना कम गर्न केही हदसम्म भए पनि कम भएको महसुस गरिएको छ । यसपटकको विश्वकपको अनुभवले नेपालको क्रिकेटलाई समयोचित लयमा अघि बढाउन विशेष अभियान नै चलाउनुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ । मुलुकको प्रतिष्ठासँग गासिएको विश्वकपजस्तो उच्चस्तरीय प्रतियोगितामा नेपालको लगातार लज्जाजनक हार भएपछि अब नेपाल सरकारकै नेतृत्वमा विश्वकपसम्मको यो महत्वपूर्ण यात्रालाई अझ फराकिलो रुपमा निरन्तर अघि बढाउन प्रमुख प्राथमिकता दिनुपर्ने आवश्यकता महसुस गरिएको छ ।

तेस्रो पटक विश्वकपमा प्रवेश पाएको नेपाली टिम यसपालि पहिलोपटक सुपर आठमा पुग्ने लक्ष्य राख्दै मुम्बई पुगेको थियो तर सन् २०१४ पछि १२ वर्षसम्म पनि विश्वकपका कुनै पनि खेल जित्न नसकेर प्रारम्भिक चरणबाटै बाहिरिएपछि निरास भई स्वदेश फर्कने क्रममा रहेको नेपाली टिमले उत्कृष्ट प्रदर्शन गर्दै वाईल्ड कार्डमार्फत विश्वकपमा खेलेको स्कटल्याण्डलाई हार चखाएको थियो ।

इतिहासमै खराब प्रदर्शन

तीन पटक विश्वकप खेलको अनुभव हासिल गरिसकेको नेपाल पहिलोपटक विश्वकपमा प्रतिस्पर्धामा उत्रेको इटालीसँग मुम्बईमा शर्मनाकले पराजित हुनु सामान्य प्रसङ्ग होइन । नेपालले खराब ब्याटिङ प्रदर्शन गर्दा विश्वकपको नयाँ प्रवेशी इटालीसँग हार ब्यहोर्नुपरेको थियो । दुईपटक विश्व विजेता भइसकेको इङ्गल्याण्डसँग चार रनको झिनो अन्तरले मात्र पराजित भएपछि नेपाली टोलीको महत्वाकांक्षा तथा अपेक्षा बढ्दै गएर 'टि ट्वान्टी' क्रिकेटमा पहिलोपटक १० विकेटले पराजित हुने अवस्थामा पुगेको थियो । नेपाल इटलीसँगको प्रतिस्पर्धामा १९.३ ओभरमा १२३ रनको सामान्य स्कोरमा अलआउट भएको थियो । नेपाली खेलाडीहरूले प्रभावशाली स्कोर बनाउन नसकेर चुनौतीपूर्ण लक्ष्य दिन नसकेपछि हार ब्यहोर्नु परेको थियो ।

इटलीले भने कुनै पनि विकेट नगुमाएर १२.४ ओभरमा ४४ बल बाँकी रहँदै लक्ष्य हासिल गरेको थियो । इटलीका ओपनर एन्थोनी र जस्टिन मोस्का दाजुभाइबीचको १२४ रनको साझेदारी विजयको प्रमुख कारक बन्न पुग्यो । मानसिक दृढता कमी भएको नेपाली टिम ब्याटिङ, बलिङ र फिल्डिङमा सुस्त प्रदर्शनको कारण हार्न पुग्यो । नेपाली खेलाडीहरूलाई जित्नै पर्ने मानसिक दबाब प्रसस्त मात्रामा परेको महसुस गरिएको थियो । नेपालको ब्याटिङ र बलिङ दुवैमा रणनितिक कार्यान्वयनको समस्या देखिएको थियो । नेपालको ब्याटिङ पतन र कम योगफलको तुलनामा इटलीको क्लिनिकल र अनुशासित बलिङले नेपाललाई सहजै पराजयको बाटोतर्फ उन्मुख गराएको थियो । त्यसपछि नेपाल वेष्ट इण्डिजसँग नौ विकेटले भएको पराजयलाई पनि नेपाली खेलप्रेमीहरूले सहज रुपमा लिन सकिरहेका छैन । उत्कष्ट लयमा रहेको वेष्ट इण्डिज नेपाललाई हराएपछि अघिल्लो चरण सुपर आठमा प्रवेश गर्न सफल भएको थियो ।

हारेर पनि मन जित्दा

नेपाल र इङ्गल्याण्डबीचको खेललाई नेपालले हार्दाहार्दै पनि मन जितेको खेलका रुपमा अविस्मरणीय बन्न पुग्यो । नेपालले यसपालि विश्वकपमा खेलेको उक्त पहिलो प्रतिस्पर्धामा राम्रो खेल प्रदर्शन गर्दा गर्दै पनि हार्न पुगेको प्रसङ्गलाई नेपाली क्रिकेटप्रेमीहरूले भुल्न सकेका छैनन् । दुईपटक विश्वकप जितिसकेको इङ्ल्याण्डसँग नेपाल खेलमा हारेर पनि सम्पूर्ण नेपालीको मन जित्न सफल भएको थियो । उक्त खेलमा नेपालले पूरै खेल अवधिभर क्रिकेटको जन्मदाता मुलुकलाई पूरै चुनौती दिँदादिँदै पनि चार रनको झिनो अन्तरले पराजित हुन पुगेको थियो । क्रिकेटको उदाउँदो मुलुकको रुपमा परिचय बनाउन सफल नेपाल विश्वकपमा समेत कमजोर टिम नभएको महसुस गराएको थियो ।

नेपाली समर्थकहरूले खचाखच भरिएको वानखेडे रङ्गशालामा नेपाली खेलाडी लोकेश बमले बनाएको २० बलमा ३९ रन प्रशंसनीय थियो तर इङ्गल्याण्डका ह्यारी ब्रुक र ज्याकब बेथेलेले बनाएको अर्धशतकले खेलमा नेपाललाई हराउन उल्लेखनीय भूमिका खेल्यो । त्यसखेलमा नेपाललाई जितको बाटोमा अघि बढाएका कप्तान रोहित पौडेल र उपकप्तान दीपेन्द्रसिंह ऐरी आउट भएपछि नेपालको प्रदर्शन सुस्त हुँदै गएको थियो । अन्तिम ओभरमा १० रन आवश्यक भएको बेला करण केसीको बलिङले बाउन्ड्री पार गर्न नसक्दा नेपाल छ रन मात्र बनाएर निराशाजनक नतिजा व्यहोर्न बाध्य भएको थियो ।

बिर्सन कठिन समर्थन

विश्वकप क्रिकेट हेर्न विभिन्न मुलुकका दर्शकहरू भारत तथा श्रीलङ्का पुगेका छन् । नेपालको चारवटै खेल खेलाइएको मुम्बई पुगेका नेपाली दर्शकहरूको सङ्ख्या पनि उल्लेखनीय रहेको थियो । प्रतियोगिता हेर्न नेपालबाट समेत हजारौं दर्शक पुगेका थिए । भारतका विभिन्न स्थानका साथै विश्वका अन्य मुलुकबाट समेत नेपालीहरू मुलुकको टिमको समर्थन गर्न त्यहाँ उपस्थित भएका थिए । मुम्बईस्थित वानेखेडे रङ्गशालामा नेपालको खेल परेका दिनहरूमा देखिएको राताम्मे दृष्यले विश्वकै क्रिकेटप्रेमीहरूलाई उत्साहित बनाएको थियो ।

नेपाली राष्ट्रिय क्रिकेट टिमको रातो जर्सी लगाएर दर्शक दिर्घामा बसेका असङ्ख्य समर्थकहरूले नेपालको पक्षमा नारा लगाउँदै रङ्गशाला गुन्जायमान गराएका थिए । विभिन्न नेपाली गीत तथा नृत्यहरूको मनमोहक प्रदर्शनले वातावरण रोचक बनाएको थियो । नेपालतथा इङ्गल्याण्डबीच खेल भएको दिन रङ्गशालामा २० औं हजार दर्शकको उपस्थिति रहेको थियो । भारतीय भूमिमा भारतको खेल नभएको बेलामा पनि त्यति धेरै सङ्ख्यामा दर्शकको उपस्थितिलाई देखेर नेपाली दर्शकको क्रिकेटप्रतिको मोह भन्दै टेलिभिजनको प्रत्यक्ष प्रसारणमा प्रशंसा गरिएको थियो । रङ्गशालामा प्रत्यक्ष उपस्थिति बाहेक टेलिभिजन प्रत्यक्ष प्रसारण तथा डिजिटल प्लेटफर्म माध्यमबाट विश्वभरि छरिएका लाखौँ नेपालीले खेल हेरेर क्रिकेटको बढदो लोकप्रियताप्रति ऐक्यबद्धता जनाएका थिए तर नेपाली टिमको लगातार पराजयपछि मुम्बई पुगेका नेपाली दर्शकहरू भने निरास भएका थिए । लाखौं रुपैयाँ खर्च गरेर विदेशी भूमिमा पुगेका नेपाली खेलप्रेमीहरूले टिमप्रति आक्रोस समेत प्रकट गरेका थिए ।

नेपालको यसपालि तीन खेलमा पराजयको मुख्य कारण टिममाथि जित्नै पर्छ भन्ने दबाब मानिएको छ । फेरि इङ्गल्याण्डसँग थोरै रनको अन्तरले पराजित भएपछि नेपाली टिमको महत्वकांक्षा बढेको तथा तद्अनुरुप मैदानमा प्रस्तुत हुन नसक्दा हार ब्यहोर्नु परेको हो । नेपालले विश्वकप प्रतियोगितामा भोगेकोजस्तो हार आगामी दिनमा दोहरिन नदिन केही महत्वपूर्ण पक्षमा सुधार गर्नु पर्ने अत्यन्त जरुरी देखिएको छ । खेलमा हार जित स्वभाविक भए तापनि योजना र तयारी बलियो बनाउँदै परिमाणमा सुधार गर्न सम्पूर्ण ध्यान केन्द्रीत गर्नुपर्ने देखिन्छ । यसका लागि सरकारबाट यथेष्ट लगानीका साथै क्रिकेटलाई उच्च प्राथमिकता दिदै समयोचित योजना बनाई कार्यान्वयनतर्फ जोड दिनुपर्ने आवश्यकता महसुस गरिएको छ ।

सुधारको खाँचो

नेपाली टिममा ब्याटिङ, बलिङ तथा फिल्डिङजस्ता क्षेत्रमा अझ सुधार गर्नुपर्ने देखिएको छ । खेलाडीहरूमा ब्याटिङमा स्थिरता जरुरी देखिन्छ । यसक्रममा सुरुआती विकेट जोगाउने तथा मध्य तथा अन्तिम ओभरमा रन गति कायम राख्न जोड दिनु अत्यावश्यक छ । डेथ ओभर बलिङ अझ प्रभावकारी बनाउने, क्याच, ड्रप तथा मिसफिल्ड कम गर्ने, रणनीतिक फिल्ड सेटिङमा जोड दिनुपर्छ । विपक्षी टिमको खेल शैलीको अध्ययन गर्नुका साथै खेलको बीचमा पनि रणनीति परिवर्तन गर्नसक्ने क्षमताको विकास पनि आवश्यक भएको महसुस गरिएको छ । प्रतियोगिता सञ्चालन भइरहेको मौसम तथा प्रतियोगिता भइरहेको पिच अनुसारको योजना बनाउनु पनि अत्यावश्यक देखिएको छ ।

टिममा परिवर्तन जरुरी

नेपाली राष्ट्रिय क्रिकेट टिममा समयानुकूल परिवर्तन गर्नु पर्ने आवश्यक देखिएको छ । खेलाडीहरूको व्यक्तिगत प्रदर्शनको उपलब्धि तथा समग्रमा सकारात्मक नतिजाका लागि खेलाडीले खेलेको भूमिकाको आधारमा राष्ट्रिय टिमका प्रत्येक सदस्यहरूको मूल्याङ्कन गरिनु जरुरी मानिएको छ । विगतको इतिहासले मात्र वर्तमान अवस्थामा उपलब्धि हासिल गर्न सकिँदैन । खेलाडीको उमेर, शारीरिक तन्दुरुस्ती, विगतको अनुभव, हालको सक्षमता तथा समग्र टिमलाई गर्नसक्ने योगदान जस्ता आधारमा खेलाडीको स्वतन्त्र रुपमा परिवर्तन गर्न मुख्य प्रशिक्षकलाई जिम्मा दिनुपर्छ । राष्ट्रिय क्रिकेट टिममा सही ढङ्गले परिवर्तन गरियो भने नेपाली क्रिकेटको भविश्य अझ उज्वल बन्न सक्ने सम्भावना देखिन्छ । राष्ट्रिय टिमको व्यवस्थापन र रणनीतिमा सुधारका साथै टिममा पनि परिवर्तन आवश्यकता भएको महसुस विश्वकपको नतिजाले देखाएको छ । टिमले निरन्तर राम्रो नतिजा दिन नसकेको अवस्थामा प्रदर्शनमा निरन्तरता ल्याउन पनि परिवर्तन आवश्यक देखिन्छ । टिममा परिवर्तन गर्दा सकारात्मक

बाँकी तीन पृष्ठमा

लोकतन्त्रका आधार नै युवा पुस्ता हुन्’

विद्यादेवी भण्डारी
पूर्वराष्ट्रपति

काठमाडौँ, ६ फागुन (रासस)।

सर्वप्रथमतः लोकतन्त्र दिवसका पावन अवसरमा स्वदेश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीमा हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

हामीले लोकतन्त्र प्राप्तिका लागि विभिन्न कालखण्डमा भएका जनआन्दोलनहरूमा जीवन आहुति दिने ज्ञात-अज्ञात सहिदहरूको योगदानलाई सधैँ उच्च सम्मानका साथ स्मरण गर्नुपर्छ। उनीहरूको त्याग र बलिदानले नै आजको उपलब्धि सम्भव भएको हो। तसर्थ, उनीहरूको योगदानको सम्मान गर्दै लोकतान्त्रिक मूल्य-मान्यतालाई व्यवहारमा उतार्नु हाम्रो साझा जिम्मेवारी हो। लोकतान्त्रिक संस्थाहरूलाई सुदृढ गर्दै संविधानको प्रभावकारी कार्यान्वयनमार्फत स्थायित्व, सुशासन र विकास सुनिश्चित गर्नु हाम्रो साझा दायित्व हो।

नेपाली जनताको लामो सङ्घर्ष, त्याग र बलिदानबाट प्राप्त प्रजातन्त्र हाम्रो राष्ट्रिय गौरव र ऐतिहासिक उपलब्धि हो। इतिहासलाई फर्केर हेर्ने हो भने नेपालको राष्ट्रिय एकीकरणको चरणदेखि २००७ सालको क्रान्ति होस् वा २०४६ सालको जनआन्दोलन वा २०६२//६३ सालको जनआन्दोलन सफल हुनुमा नयाँ पुस्ताको अग्रणी भूमिका रहेको देखिन्छ। युवाहरूकै युवाहरूकै वलिदानबाट बलिदानबाट नेपाली जनताले आफूलाई राज्यसत्ताको वास्तविक स्रोतका रूपमा स्थापित गरेका हुन्। युवा ऊर्जाशील रगतको बलमा नै देशको सार्वभौमिकता, स्वाभिमान र तथा जनजीवनमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउन सकिन्छ। जनजीविकामा सुधार आउन सक्छ। देशको आवश्यकतामा उपयोग हुने युवा शक्तिमा कदापि अराजकता र, अधैर्यता हुनुआउन हुँदैन। कसैप्रति द्वेष, घृणा र विध्वंशको भाव नराखी राष्ट्रप्रति जिम्मेवार र उत्तरदायी बन्नुपर्दछ। हुँदै सार्वभौमिकता, स्वाभिमान र जनजीविकाप्रति संयम हुन आवश्यक छ। लोकतन्त्रका मुख्य आधारस्तम्भ भनेकै युवापुस्ता हुन्। नेपालको विविधता र राजनीतिक विभाजनबीच राष्ट्रिय एकता कायम राख्न सहमति र सहकार्य अपरिहार्य रहेको छ।

युवापुस्तालाई विशेष रूपमा सम्बोधन गर्नु आजको आवश्यकता हो। तथापि, त्यसक्रममा ज्येष्ठ नागरिक, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू तथा अन्य सबै सीमान्तीकृत समुदायका मुद्दा र सरोकारलाई बिर्सनु कदापि हुँदैन। लोकतान्त्रिक समाजमा सबै वर्ग, उमेर समूह र समुदाय एकअर्कासँग जोडिएर एउटै सामाजिक संरचनाभित्र सहअस्तित्वका साथ बाँचिरहेका हुन्छन्।

यसकारण, राज्यका नीति, कार्यक्रम र राजनीतिक अभ्यासहरू समावेशी, न्यायपूर्ण र सन्तुलित हुनुपर्छ। कुनै एक वर्गको मात्र सशक्तीकरणले लोकतन्त्र बलियो हुँदैन, समाजका सबै वर्ग र समुदायको समान सहभागिता, संरक्षण र सम्मान सुनिश्चित गर्न सकेमा मात्र लोकतान्त्रिक प्रणाली दिगो र प्रभावकारी बन्न सक्छ। तसर्थ नेपालको विविधता र राजनीतिक विभाजनको अवस्था बीच राष्ट्रिय एकता कायम राख्न सहमति र सहकार्य अपरिहार्य रहेको छ।

प्रजातन्त्रले लोकतन्त्रले नेपाली जनतालाई आफ्नो शासन आफैँ गर्ने अधिकार प्रदान गरेको छ। प्रजातन्त्र लोकतन्त्र केवल शासन प्रणाली मात्र नभई जनताको अधिकार र कर्तव्यबीचको सन्तुलन हो। अधिकारको उपभोगसँगै कर्तव्यप्रति सचेत हुँदै सामाजिक सद्भाव, राष्ट्रिय एकता, सहिष्णुता र पारस्परिक सम्मानलाई बलियो बनाउनु आजको आवश्यकता हो। लोकतान्त्रिक मूल्य-मान्यता व्यवहारमा उतार्न सके मात्र यसको प्रजातन्त्रको सार्थकता प्रमाणित हुन्छ। सामाजिक सद्भाव, राष्ट्रिय एकता, सहिष्णुता र पारस्परिक सम्मानलाई बलियो बनाउँदै समृद्ध नेपाल निर्माणतर्फ अघि बढ्नु आजको आवश्यकता हो। लोकतन्त्रलाई सफल बनाउन नागरिकको सक्रिय सहभागिता र जिम्मेवारीबोध अपरिहार्य रहेको हुन्छ। नागरिक सचेत, सूचित र सक्रिय नभएसम्म लोकतन्त्रको सार्थकता स्थापित हुन सक्दैन। त्यसैले लोकतन्त्रको रक्षा र सुदृढीकरणमा राज्य, राजनीतिक दल र नागरिक सबैको साझा दायित्व हुन्छ।

जनताको सार्वभौमसत्ता, विधिको शासन, मानवअधिकारको संरक्षण, अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता तथा समावेशी सहभागिताको सुनिश्चितता प्रजातान्त्रिक लोकतात्रान्त्रिक व्यवस्थाका आधारस्तम्भ हुन्। यी मूल्य-मान्यतालाई व्यवहारमा रूपान्तरण गर्न राज्यका सबै अङ्ग, राजनीतिक दल, नागरिक समाज, सञ्चारमाध्यम र आम नागरिकबीच सहकार्य र उत्तरदायित्व आवश्यक अपरिहार्य छ। राजनीतिक दलपार्टीहरूहरूले आफूले अवलम्बन गरेका नीति, कार्यक्रम र सिद्धान्तको कार्यान्वयनबारे निरन्तर समीक्षा गर्दै समयानुकूल आफ्ना पार्टीका नीति, कार्यक्रम तथा र कार्यशैलीमा सुधार गर्दै लैजानुपर्छ। पार्टीभित्र स्वच्छ प्रतिस्पर्धात्मको निर्वाचनको अभ्यासका साथै, आन्तरिक बैठक छलफल गर्दा राष्ट्रिय एजेण्डालाई प्राथमिकतामा राख्न जरुरी छ। साथै, आज जलवायु परिवर्तनको प्रभावका कारण हाम्रो स्वास्थ्यदेखि पृथ्वीकै स्वास्थ्यमाथि गम्भीर सङ्कट देखा पर्न थालेकाले यस्ता विषयहरूहरूलाई पनि बहसमा बहसमा ल्याउन आवश्यक छुपर्ने हुन्छ।

यस व्यवस्थालाई थप सुदृढ बनाउन राज्यका सबै अङ्ग, राजनीतिक दल, नागरिक समाज तथा आम नागरिकबीच सहकार्य र आपसी विश्वास आवश्यक छ। युवालाई रोजगारीको सुनिश्चितता, राज्यका सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी, सुशासन र भ्रष्टाचारमुक्त समाज निर्माण गर्न सकिएमा लोकतन्त्र प्रजातन्त्रप्रतिको जनविश्वास र आस्था अझ बढेर जानेछ। लोकतन्त्र केवल राजनीतिक व्यवस्था मात्र नभई नागरिकको सहभागिता, पारदर्शिता, उत्तरदायित्व र सामाजिक न्यायको सुनिश्चितता गर्ने जीवनशैली पनि हो। हामीले लोकतन्त्रलाई केवल अधिकारको उपभोगमा सीमित नराखी कर्तव्यबोधसँग जोड्नुपर्छ।

सामाजिक सद्भाव र राष्ट्रिय एकतालाई मजबुत बनाउँदै भ्रष्टाचार नियन्त्रण, पारदर्शिता प्रवर्द्धन तथा जनमुखी सेवा प्रवाहमार्फत नागरिकको जीवनस्तर उकास्नु आजको आवश्यकता हो। लोकतन्त्रको रक्षा र प्रवर्द्धनमा हामी सबै सचेत, जिम्मेवार र प्रतिबद्ध हुन आवश्यक छ।

अन्त्यमा लोकतन्त्रको रक्षा र प्रवर्द्धनमा हामी सबै सचेत, जिम्मेवार र प्रतिबद्ध हुन आवश्यक छ। लोकतन्त्रको महत्वपूर्ण आधार भनेकै आवधिक निर्वाचन पनि हो। मुलुक यतिबेला विषम परिस्थितिमा आम निर्वाचनको संघारमा रहेको छ। निर्धारित मितिअगावै एक किसिमले भन्ने हो भने यसलाई मध्यावधि निर्वाचन नै भन्न सकिन्छ। देशले गत भदौ २३ र २४ गते ठूलो दुर्घटना भोग्नुपर्‍यो। आगामी दिनमा यस्ता घटना कहिल्यै दोहोरिन दिनुहुँदैन। यतिबेला पूर्व राष्ट्रपतिको हैसियतमा मैले आम नागरिकसँगै निर्वाचनमा आफ्नो अभिमत व्यक्त गरिरहँदा क्षणिक सस्तो लोकप्रियताका कुरामा भन्दा जिम्मेवार ढङ्गबाट गर्न आह्वान गर्न चाहन्छु। भोलि कुनै पनि खालको अनिष्ठ देशले भोग्न नपरोस् भन्ने कुरामा ख्याल राख्दै राजनीतिक स्थायित्व, आर्थिक समृद्धि, सुशासन र जनजीविकामा सुधार ल्याउनसक्ने पार्टीलाई मतदान गर्नुपर्ने अवसर हाम्रासामु आएको छ। *(प्रस्तुत विचार पूर्वराष्ट्रपति भण्डारीसँग राससका आलेख प्रमुख कृष्ण अधिकारीले गर्नुभएको कुराकानीमा आधारित)*

नेपाली क्रिकेटले ...

नतिजा हासिल गर्न वातावरण बन्नुका साथै अन्य प्रतिभाशाली युवा खेलाडीले पनि मौका पाउँछन्, जसले टिम अझ प्रतिस्पर्धी बन्न सक्छ।

मानसिक तयारीको सन्दर्भ

कुनै पनि प्रतियोगिता खेल्न खेलाडीहरू जानुअघि उनिहरूलाई मानसिक रुपमा तयारी बनाउनु पर्दछ। उनीहरूलाई परिस्थितिअनुसार सामना गर्ने, जुनसुकै खालका दवावलाई ब्यहोर्न सक्नेजस्ता प्रशिक्षण दिई मैदानमा पठाइनुपर्छ। खेलका लागि उनीहरूलाई कुनै प्रकारको दबाब दिनुहुँदैन। खेलाडीलाई परिस्थितिअनुसार निर्णय लिन स्वतन्त्र बनाइनु आवश्यकता पर्दछ। जसरी भए पनि खेल जित्नै पर्ने, खेल जितेमा रोजगार, आकर्षक नगद पुरस्कार दिइनेजस्ता आश्वासनले खेलाडीहरूलाई खेल जित्नै पर्ने दबाब पर्न जान्छ, जसले नतिजा नकारात्मक आउनसक्ने बढी सम्भावना हुन्छ। वर्षभरिको अनवरत यात्रापछि भारत पुगेका नेपाली खेलाडीहरूमा मैदानमा भिडन्तका लागि यथेष्ट मात्रामा कमी कमजोरी देखियो, जुन लगातार हारका लागि यथेष्ट बन्न पुग्यो।

समस्या सामाजिक सञ्जालको

विश्वकपमा नेपालको पराजयको अर्को नौलो कारण उजागर भएपछि नेपाली खेलप्रेमीहरूलाई अझ स्तब्ध बनाएको छ। नेपाली राष्ट्रिय क्रिकेट टिम विश्वकपको प्रारम्भिक चरणमा लगातार पराजय हुँदै गएपछि यसको प्रमुख कारणमा सामाजिक सन्जाल पनि भएको भन्ने सम्बन्धित प्रशिक्षककै धारणा सार्वजनिक भएको थियो। अष्ट्रेलियाको प्रतिनिधित्व गरेर विश्वकप खेलिसक्नुभएका नेपालका वर्तमान मुख्य प्रशिक्षक स्टुअर्ट लले नेपाल लगातार पराजित हुँदै गएपछि खेलाडीहरूलाई सामाजिक सञ्जाल छोडेर क्रिकेटमा ध्यान केन्द्रित गर्न आग्रह गर्नु भएको थियो। वेष्ट इण्डिजसँगको खेलको पूर्वसन्ध्यामा मुम्बईमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा उहाँले सामाजिक सन्जालमा भइरहेका टीकाटिप्पणीलाई खेलाडीहरूले ध्यान दिन नहुने स्पष्ट पार्नु भएको थियो।

हाल सञ्चालन भइरहेको विश्वकपमा नेपाली टिमको बारे मानिसहरूले के भनिरहेका छन् भन्ने कुरामा खेलाडीहरूको ध्यान केन्द्रित भए उनीहरू वास्तविक कामबाट विचलित हुने धारणा मुख्य प्रशिक्षक लको रहेको थियो। खेलाडीहरू आफूलाई समर्थन तथा प्रायोजक प्राप्त गर्न पनि सामाजिक सञ्जालकै भरपर्ने मुख्य प्रशिक्षकको आरोप रहेको थियो। मुख्य प्रशिक्षकको आरोपलाई गम्भीरतापूर्वक लिएर नेपाल क्रिकेट सङ्घ क्यानले खेलाडीहरूले सामाजिक सञ्जालको प्रयोग कुन बेला, कस्तो अवस्थामा तथा कतिबेर गर्न पाउनेजस्ता नियम बनाउनु जरुरी देखिएको छ। झन विश्वकपजस्तो महत्वपूर्ण प्रतियोगिता खेलिरहेको टिमका खेलाडीहरूलाई मुख्य प्रशिक्षकले लगाएको आरोपलाई सरल रुपमा लिन हुँदैन।

विज्ञको सुझाव

क्रिकेट खेलका अन्तरराष्ट्रिय कमेण्टेटर एण्ड्रु लियोनार्डले विगत केही वर्षदेखि नेपाली क्रिकेटलाई नजिकबाट नियालिरहनुभएको छ। नेपाली क्रिकेट टिमलाई अत्यन्त माया गर्ने व्यक्तिका रुपमा परिचय बनाउनुभएका एण्ड्रुले नेपालको ब्याटिङमा अझ बढी स्थिरता हुनुपर्ने सुझाव दिनुभएको छ। सामाजिक सञ्जालमा धारणा व्यक्त गर्दै उहाँले बलिङ समूहले पनि विकेट खोज्नु सट्टा दबाब सिर्जना गर्न योजनाहरूमा राम्रोसँग अडिग रहनु आवश्यक भएको स्पष्ट पार्नुभएको छ। यस्ता सुझावलाई सकारात्मक रुपमा ग्रहण गरी टिमलाई आवश्यक सुधार गर्न क्यानले ढिलो गर्न हुँदैन।

तीनपटक विश्वकपमा प्रवेश पाउन सफल नेपाली राष्ट्रिय क्रिकेट टिमको आगामी दिनका लागि पनि क्षमता र सम्भावना राम्रो भएको आकलन गर्न सकिन्छ तर तेस्रोपटकको प्रतिस्पर्धामा लगातार हारले हतास बनाएको नेपाली टिमलाई अन्तिममा भएको एउटा जितले भए पनि उत्साहित बनेर घर फर्किने वातावरण बनाएको छ। यसपटकको नतिजाले क्यानसामु अझ धेरै चुनौती थपिएका छन्। यसपालिको प्रतियोगिताको क्रममा देखिएको गल्ती तथा कमजोरीलाई सुधार गर्न क्यानले ढिलो गर्नु हुँदैन। रणनीतिक सुधार र निरन्तर अभ्यासले नेपाली टिमलाई गतिशीलताको बाटोतर्फ अग्रसर गराउँदै लैजाने विश्वास गर्न सकिन्छ। नेपाली राष्ट्रिय क्रिकेट टिमले मुम्बईमा हासिल गरेको नतिजालाई भोलिका दिनमा सुधार गर्नका लागि गम्भीर पाठका रुपमा लिएर यथोचित योजनाका साथ अघि बढेमा लज्जित हुनुपर्ने अवस्था पुनः नदोहोरिने कुरामा आशावादी हुन सकिन्छ।

विश्व समाचार

एआईले बदल्दै गहना उद्योग

नयाँदिल्ली, ६ फागुन (रासस/एएफपी)।

कृत्रिम बौद्धिकता (एआई) ले भारतको परम्परागत गहना उद्योगमा नयाँ मोड ल्याएको छ। नयाँदिल्लीमा आयोजित विश्वव्यापी एआई शिखर सम्मेलनको प्रदर्शनी कक्षमा चम्किएको भगवान् कृष्णको आकारमा बनेको सुनको ब्रोच हस्तकला मात्र नभई, प्रविधि र परम्पराको सङ्गमको प्रतीक बनेको छ। उक्त ब्रोच भारतीय कारिगरहरूले हातैले निर्माण गरेका भए पनि यसको विस्तृत डिजाइन एआईले तयार पारेको थियो।

तेइस वर्षीय सिद्धार्थ सोनीले सन् २०२३ मा सह-स्थापना गर्नुभएको आइडिया ज्वेलरीमार्फत एआई-डिजाइन गरिएका गहनाहरू उत्पादन गर्दै आउनुभएको छ। उहाँले एएफपीसँग भन्नुभयो, “परम्परागत तरिकाले यस्ता गहनाहरू बनाउन छ-सात महिना लाग्ने गर्थ्यो, तर एआईद्वारा तयार ब्लुप्रिन्ट र थ्रीडी-प्रिन्टेड मोल्ड प्रयोग गर्दा एक हप्तामै तयार गर्न सकिन्छ, हलमार्किङका लागि केही थप समय आवश्यक पर्छ।”

सोनीको यो स्टार्टअप हैदराबादस्थित दशकौं पुरानो पारिवारिक व्यवसायबाट विकसित भएको हो। उहाँका बुबा र हजुरबुबा करिब ३० वर्षदेखि गहना उद्योगमा सक्रिय हुनुहुन्छ। नयाँ प्रविधिप्रति उत्साह देखाउँदै उहाँका बुबाले यसलाई अन्तर्राष्ट्रिय बजारसम्म पुर्‍याउने इच्छा व्यक्त गर्नुभएको छ, ताकि संयुक्त राज्य अमेरिका लगायतका मुलुकका खुद्रा विक्रेताहरूले कस्टम एआई-डिजाइन गरिएका भारतीय गहनाहरू बिक्री गर्न सकून्। तर अनुभवी कारिगरहरू भने एआईले कलात्मक मौलिकता हराउने चिन्तामा छन्। “हामीले कलाको रूप गुमाउँदैछौँ”, सोनीले भन्नुभयो, “तर समयसँगै अगाडि बढ्नु अनिवार्य छ।”

एआई शिखर सम्मेलनमा सहभागी टेक उद्यमी र विश्व नेताहरूले अवसरसँगै जोखिमबारे पनि छलफल गरेका छन्। सामूहिक रोजगारी कटौती र मानव विशेषज्ञताको क्षय प्रमुख चिन्ताका विषय बनेका छन्। प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले सम्मेलनले देशका युवाहरूको क्षमता उजागर गरेको बताउँदै प्रविधिमा द्रुत प्रगतिलाई जोड दिनुभएको छ। भारत सरकारले आगामी दुई वर्षभित्र एआई क्षेत्रमा दुई खर्ब डलर लगानी गर्ने लक्ष्य राखेको छ, जसअन्तर्गत डाटा सेन्टर र ऊर्जा पूर्वाधार विस्तार गर्ने योजना छ।

आइडिया ज्वेलरीले सरकारी अनुदान नपाए पनि प्रमुख सहरका २० खुद्रा विक्रेतासँग सहकार्यको तयारी गरिरहेको जनाएको छ। गुगलको जेमिनीको परिमार्जित संस्करणमा आधारित उपकरणमार्फत ग्राहकहरूले धातु, बहुमूल्य पत्थर र मूल्य दायरा छनोट गरी साधारण पाठ निर्देशनबाट डिजाइन माग गर्न सक्छन्। सो उपकरणले नमूना देखाएपछि विस्तृत थ्रीडी मोडेल उत्पादन गर्छ, जसलाई कारिगरहरूले मूर्त रूप दिन्छन्। केही कामदारहरूले आफ्नो रोजगारी गुम्ने डरले असहज भए पनि हालसम्म एआई-डिजाइन गरिएका गहनाहरू निर्माण गरिरहेका छन्।

एआईको प्रभाव गहना उद्योगमा मात्र सीमित छैन। एक्सट्रीम जेन एआई नामक स्टार्टअपले दर्जनौं स्थानीय भाषामा व्यवसायका लागि आवाज-आधारित च्याट उपकरण विकास गरेको छ। संस्थापक पिस बेरीका अनुसार प्रविधि सस्तो र परिष्कृत बन्दै जाँदा विशाल कल सेन्टर उद्योग प्रभावित हुन सक्छ, तर नयाँ रोजगारी र सीपका क्षेत्र पनि खुल्नेछन्।

त्यस्तै, सोइल डाक्टरले १० राज्यका ५०० खेतमा एआई-आधारित माटो परीक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरेको छ। चिफ अफ स्टाफ वर्तिका गुप्ताले ऐतिहासिक कृषि डाटामा पहुँच पाए किसानलाई लक्षित मल प्रयोगमार्फत लागत घटाई उत्पादन बढाउन सहयोग पुग्ने बताउनुभयो। उहाँका अनुसार, प्रत्येक सिजनमा कम खर्चमा किसानहरूले बढी उत्पादन गर्न सक्नेछन्।

परम्परागत सीप र आधुनिक प्रविधिबीच सन्तुलन खोज्दै भारतका स्टार्टअपहरूले एआईलाई अवसरका रूपमा अँगालिरहेका छन्, यद्यपि रोजगारी र मौलिकताको प्रश्न अझै बहसकै विषय बनेको छ।

माल्दिभ्समा राष्ट्रपति र संसदीय चुनाव एकसाथ गर्ने योजना

माले, ६ फागुन (रासस/एएफपी)।

खर्च घटाउने उद्देश्यका साथ माल्दिभ्सले राष्ट्रपति र संसदीय चुनाव एकै दिनमा सञ्चालन गर्ने सम्भावना परीक्षण गर्न अप्रिलमा राष्ट्रव्यापी जनमतसङ्ग्रह गर्ने निर्णय गरेको एक अधिकारीले बुधबार बताएका छन्। राष्ट्रपति मोहम्मद मुइज्जुले अप्रिल ४ का लागि जनमतसङ्ग्रह तोक्नुभएको छ, जसले स्वीकृत भएमा अर्को संसदीय मतदान अगाडि ल्याउनेछ र वर्तमान संसदीय कार्यकाल करिब पाँच महिना छोट्याउनेछ।

संसदीय चुनाव सन् २०२९ को सुरुमा र राष्ट्रपति चुनाव सेप्टेम्बर २०२८ मा हुने निर्धारित भएको थियो। मुइज्जुका प्रवक्ताले राष्ट्रपतिले सोमबार राति जनमतसङ्ग्रह आदेश जारी गरेको जानकारी दिनुभयो। यस प्रक्रिया स्थानीय परिषद्को निर्वाचनसँगै हुनेछ।

राष्ट्रपति मुइज्जुले दुवै राष्ट्रिय चुनाव एकै दिन सञ्चालन गर्दा हिन्द महासागरको द्वीपसमूहलाई करिब ८० लाख डलर बचत हुने तर्क गर्नुभएको छ। उहाँको पार्टीको प्रभुत्व रहेको पिपुल्स मजलिसले गत हप्ता संवैधानिक संशोधनमार्फत चुनावी क्यालेन्डर समन्वय गर्न प्रस्ताव पारित गरेको थियो। पूर्वराष्ट्रपति मोहम्मद नाशिदले पनि यो सुधारलाई समर्थन गर्नुभएको छ।

माल्दिभ्सले वित्तीय दबाब सामना गर्दै सुधारका लागि कदम चालिरहेको छ। अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषले गत वर्ष तीव्र गतिमा बढेको पर्यटन उद्योगका बाबजुद अर्थतन्त्र स्थिर बनाउन सुदृढीकरण उपायहरू अपनाउन सुझाएको थियो। सन् २०२४ मा सरकारले आइएमएफको बेलआउट अस्वीकार गर्दै मुइज्जुको तलब आधा गर्ने र व्यापक खर्च कटौती गर्ने योजना घोषणा गरेको थियो।

करिब तीन लाख ८२ हजार मानिस बसोबास गर्ने माल्दिभ्सले आफ्नो आर्थिक तनाव अस्थायी रहेको जनाएको छ र हाल कुनै बाह्य सहायता लिने योजना नरहेको बताइएको छ। नयाँ कदमले खर्च घटाउने मात्र नभई, चुनाव प्रक्रियामा समन्वय र प्रभावकारिता बढाउने अपेक्षा गरिएको छ।

चारलाख भन्दा बढीको सामान भन्सार बुझाईयो

दैनिक समाचारदाता
राजविराज, ६ फागुन ।

सप्तरी प्रहरीले जिल्लाको विभिन्न स्थानबाट भन्सार छली तथा चोरी पैठारी गरी ल्याउदै गरेको सामान बरामद गरी भन्सारमा बुझाएको छ ।

प्रहरीले भारतबाट अवैध रुपमा भन्सार छलेर ल्याउँदै गरेको चारलाख ३९ हजार दुईसय ३० रुपैयाँ बराबरको सामान भन्सारमा बुझाएको हो ।

जिल्लाको विभिन्न स्थानबाट उक्त मुल्य बराबरको कपडा तथा किराना सामान बरामद गरी आवश्यक कारवाहीको लागी भन्सार कार्यालयमा बुझाईएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीका प्रहरी नायब उपरीक्षक डम्बरबहादुर पुरीले जानकारी दिए ।

प्रहरीले भारतबाट अवैध रुपमा भन्सार छली तथा चोरी पैठारी गरी ल्याउदै गरेको अवस्थामा जिल्ला तथा मातहतका प्रहरी निकायले विभिन्न मिति र स्थानमा उक्त परिमाणको समानहरु बरामद गरेको थियो ।

प्रविधिको दुरुपयोग नगर्न आयोगको आग्रह

काठमाडौं, ६ फागुन (रासस) ।

निर्वाचन आयोगले प्रविधिको दुरुपयोगले निर्वाचनको निष्पक्षतालाई नै धराशायी बनाउन सक्ने जोखिम भएकाले यसतर्फ गम्भीर बन्न सम्बन्धित सबैको ध्यानाकर्षण गराएको छ ।

आयोगले सामाजिक सञ्जालमा गलत सूचना सम्प्रेषण नगर्न र नगराउन एवम् सहयोगी भूमिका निर्वाह गरिदिन पनि आम सञ्चारलगायतका सम्बन्धित पक्षसँग आग्रह गरेको छ ।

कार्यवाहक प्रमुख निर्वाचन आयुक्त रामप्रसाद भण्डारीले 'आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्स' (एआई)को प्रयोग गरी सृजना गरिएका दिग्भ्रमित पार्ने सामग्री सामाजिक सञ्जालमा नराख्न र निर्वाचनलाई मर्यादित बनाउन आग्रह गर्नुभयो । उहाँले निर्वाचनको मत सर्वेक्षण गरी आएको नतिजा नतिजा सार्वजनिक गर्ने काम नगर्न समेत सञ्चार माध्यमहरुलाई आग्रह गर्नुभएको छ ।

उहाँले भन्नुभयो, "हालैका केही अभ्यासहरु, जसमा मतदान हुनुअघि नै मतदाताहरुको कुराकानीलाई आधार बनाएर हारजीतको अनुमान गर्ने वा मत सर्वेक्षण गरी नतिजा सार्वजनिक गर्ने गरिएको छ । त्यसप्रति आयोगको गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको छ ।" निर्वाचन आचारसंहिता, २०८२ ले प्रस्ताव गरेको मतदातको स्वतन्त्र निर्णयलाई दिग्भ्रमित तुल्याउन सक्ने भएकाले नतिजा पहिला नै घोषणा गरिदिँदै उम्मेदवारहरुलाई हतोत्साही बनाउने र प्रतिस्पर्धाको वातावरणलाई खलल पुर्‍याउन काम नगर्न आयोगले अनुरोध गरेको छ ।

प्रविधिको तीव्र विकाससँगै एआईको प्रयोग गरी सृजना गरिएका दिग्भ्रमित पार्ने सामग्री सामाजिक सञ्जालमा सम्प्रेषण नगर्न र नगराउन सहयोगी भुमिका निर्वाह गरिदिन आयोगले विशेष आग्रह गर्दै आएको छ । प्रविधिले सूचना प्रवाहमा सहजता ल्याएपनि यसको दुरुपयोगले निर्वाचनको निष्पक्षतालाई नै धराशायी बनाउन सक्ने जोखिम भएकाले यसतर्फ गम्भीर बन्न आयोगले ध्यानाकर्षण गराएको छ ।

निर्वाचन आचारसंहिताको पूर्ण पालना गर्ने कुरामा हरेकले आफ्नो जिम्मेवारी सम्झेर काम गर्नुपर्ने आयोगको धारणा छ ।

'मैथिली भाषा र साहित्यको विकासका लागि आगामी दिनमा थप लगानी आवश्यक'

जनकपुर, ६ फागुन (रासस) ।

मधेस प्रदेश सरकारका मुख्यमन्त्री कृष्णप्रसाद यादवले प्रदेश सरकारले मैथिली भाषा र साहित्यको विकासका लागि अगामी दिनमा थप लगानी गर्ने बताउनुभएको छ ।

'जनकपुरधाम साहित्य, कला तथा अन्तरराष्ट्रिय नाट्य महोत्सव २०८२' को मंगलबार जनकपुरधाममा उद्घाटन गर्दै उहाँले मैथिली भाषा, साहित्य तथा संस्कृतिको विकासका लागि यस्ता प्रकारका महोत्सव महत्त्वपूर्ण भएको बताउनुभएको हो ।

उहाँले मधेश प्रदेशमा सबैभन्दा बढी बोलिने मैथिली भाषालाई कामकाजी भाषा बनाउने तर्फ अग्रसर हुनुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

मैथिली विकास कोषको आयोजना तथा मधेश प्रदेश सरकारको शिक्षा र संस्कृति मन्त्रालय, जनकपुरधाम उपमहानगरपालिका, राजर्षिजनक विश्व विद्यालयको सहितको निकायको सह-आयोजनामा महोत्सव सुरु भएको छ ।

मधेस प्रदेशका शिक्षा तथा संस्कृतिमन्त्री रानी शर्मा तिवारीले मैथिली भाषा तथा साहित्य र कलाको विकासका लागि यस्ता प्रकारका महोत्सव महत्त्वपूर्ण भएको बताउनुभयो । जनकपुरधाम उपमहानगरपालिकाका नगरप्रमुख मनोजकुमार साहले मैथिली भाषा, साहित्य तथा संस्कृतिको विकासका लागि उपमहानगरपालिका निरन्तर रूपमा काम गरिरहेको बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्री श्यामप्रसाद पट्टेल, प्रदेश सभासदस्य रामसरोज यादव, वरिष्ठ साहित्यकार डा. राजेन्द्र विमल सहितका वक्ताहरूले धारणा राख्नुभएको थियो । चार दिवसीय अन्तरराष्ट्रिय नाट्य महोत्सवमा नेपाल-भारतका मैथिली भाषा, साहित्य, संस्कृतिका साथै आर्थिक, सामाजिक क्षेत्रमा विशिष्ट योगदान दिनु भएका विद्वान तथा विदुषी, कालाकारहरूको सहभागिता छ । महोत्सव यही फागुन ८ गतेसम्म सञ्चालन हुनेछ ।

स्वीकृति नलिइ भित्तेपात्रो छापे एक लाखसम्म जरिवाना

काठमाडौं, ६ फागुन (रासस) ।

नेपाल पञ्चाङ्ग निर्णायक विकास समितिको स्वीकृत नलिइ भित्तेपात्रे छापे रु एक लाखसम्म जरिवाना हुने भएको छ ।

समितिले भित्तेपात्रो प्रकाशन गर्दा अनिवार्य रुपमा नेपाल पञ्चाङ्ग निर्णायक विकास समितिको अनुमति लिनुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । समितिका कार्यकारी निर्देशक लक्ष्मण पन्थीले कानुनअनुसार समितिबाट स्वीकृति नलिई पात्रो तथा क्यालेण्डर प्रकाशन गर्न नपाइने बताउनुभयो । "समितिबाट स्वीकृत नलिई पात्रो तथा भित्तेपात्रो प्रकाशन गर्न पाइँदैन, यदी कसैले स्वीकृत नलिई पात्रो तथा भित्तेपात्रो प्रकाशन गरे एक लाखसम्म जरिवाना हुन्छ", कार्यकारी निर्देशक पन्थीले भन्नुभयो ।

नेपाल पञ्चाङ्ग निर्णायक विकास समितिको गठन आदेश २०७७ को दफा ७ (त्र) र (ढ) मा समितिबाट स्वीकृति लिएर मात्रै पात्रो तथा भित्तेपात्रो प्रकाशन गर्न पाइने भन्ने व्यवस्था छ । उक्त समितिको दिग्दर्शनको परिच्छेद १५ मा स्वीकृत नलिइ पात्रो तथा क्यालेण्डर प्रकाशन गरे रु १० हजारदेखि एक लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना हुने व्यवस्था छ । कसैले स्वीकृत नलिइ पात्रो वा क्यालेण्डर प्रकाशन गरेको विषयको अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी जिल्ला प्रशासन कार्यालयलाई तोकिएको छ ।

कार्यकारी निर्देशक पन्थीले पात्रो र भित्तेपात्रो प्रकाशन गर्ने सबै संस्था, कम्पनी, निकाय वा व्यक्तिलाई अनिवार्य रुपमा स्वीकृति लिनुपर्ने बताउनुभयो ।

बेच्ने प्रयोजनको लागि प्रकाशन गरिएका र निःशुल्क वितरण गर्न लागिएका पात्रो वा भित्तेपात्रो प्रकाशनको लागि अनिवार्य रुपमा स्वीकृति लिनुपर्ने हुन्छ ।

समितिले भित्तेपात्रो प्रकाशनको स्वीकृतिका लागि शुल्क तय गरेको छ । समितिले शैक्षिक संस्थाले प्रकाशन गर्ने क्यालेण्डरको स्वीकृतिका लागि रु दुई हजार रुपैयाँ, निःशुल्क वितरण गर्न प्रकाशन गरिने क्यालेण्डरको स्वीकृतिका लागि रु पाँच हजार रुपैयाँ र मूल्य राखेर प्रकाशन गरिने क्यालेण्डर स्वीकृतिमा रु १० हजार रुपैयाँ शुल्क लाग्ने व्यवस्था गरेको छ ।

दुर्गा प्रसाईंमाथि अनुसन्धान गर्न चार दिनको म्याद थप

काठमाडौं, ६ फागुन (रासस) ।

मेडिकल व्यवसायी दुर्गा प्रसाईंमाथि अनुसन्धान गर्न जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाडौंले प्रहरीलाई चार दिनको म्याद दिएको छ ।

सोमबार भक्तपुरस्थित आफ्नै निवासबाट पक्राउ परेका राष्ट्र, राष्ट्रियता, धर्म, संस्कृति र नागरिक बचाउ महाअभियानका संयोजक रहेका प्रसाईंलाई जिल्ला प्रहरी परिसर काठमाडौँले मंगलबार प्रशासनमा पेस गरेको थियो ।

निर्वाचनसम्बन्धी अफवाह फैलाएर शान्ति खलल गरेको आरोपमा प्रसाईंलाई सार्वजनिक शान्तिविरुद्धको कसुरमा पक्राउ गरिएको र सोही कसुरमा अनुसन्धानका लागि म्याद थप भएको परिसरका प्रवक्ता, प्रहरी उपरीक्षक पवनकुमार भट्टराईले जानकारी दिनुभयो ।

प्रसाईंले फागुन २१ मा निर्वाचन हुँदैन भन्दै हिँडेका थिए । यसअघि पनि उनी विभिन्न कसुरमा पटकपटक पक्राउ परेका थिए । केही दिनअघि वीरगञ्ज जान लागेका बेला दक्षिणकालीबाट एकपटक र त्यसअघि पोखराबाट पनि उनलाई पक्राउ गरिएको थियो ।

१० हजार ...

थान मतपेटिका पठाइएको प्रशासन शाखा प्रमुख एवं सहायक प्रवक्ता प्रकाश न्यौपानेले राससलाई जानकारी दिनुभयो ।

भक्तपुरमा जिल्ला निर्वाचन कार्यालयले मतपेटिका राखेकाले त्यसैबाट मतदान केन्द्रसम्म पठाउने व्यवस्था गरिएको छ । अन्य ७४ जिल्लामा पनि २०७९ सालमै पठाइएको मतपेटिकाको मौज्दातबाट पठाइने गरी व्यवस्था गरिएको उहाँले बताउनुभयो । यसपटकको निर्वाचनका लागि ९६७ मतदानस्थल र २३ हजार ११२ मतदान केन्द्र रहेको आयोगले जनाएको छ ।

आचारसंहिताको ...

विष्णुकुमार मंडल, बैद्यनाथ झा, नेपाल प्रेस युनियन सप्तरीका अध्यक्ष विनय कुमार लाल कर्ण, प्रेस मञ्च नेपाल सप्तरीका अध्यक्ष धर्मपाल राउत सहितका वक्ताहरुले पत्रकार र सञ्चारमाध्यमले निष्पक्षता कायम राख्दै तथ्यमा आधारित समाचार सम्प्रेषण गर्नुपर्ने धारणा राखे ।

कार्यक्रममा राष्ट्रिय अनुसन्धानका उपनिर्देशक कुलचन्द्र न्योपाने, सशस्त्र प्रहरी बलका प्रहरी उपरीक्षक रोशन बुढाथोकी सहित सञ्चारकर्मीहरुको उपस्थिति रहेको थियो ।

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

इम्प्याक्ट नेपाल प्राथमिक कान उपचार केन्द्र, राजविराजले सम्पूर्ण उपचार सेवाहरु यही मिति २०८२।१०।१२ (26-01-2026) गतेदेखि गीता पेट्रोल पम्प अगाडीको आफ्नै नयाँ भवन इम्प्याक्ट नेपाल ठाको देवी जोगेन्द्र भगत कान उपचार केन्द्र राजविराजबाट अति अत्याधुनिक प्रविधिबाट सुविधा सहित सम्पूर्ण सेवाहरु उपलब्ध गराउने भएको सहर्ष जानकारी गराउँदछौं ।

हाम्रो सेवाहरु:
१. दैनिक कान जाँच तथा उपचार
२. विभिन्न आधुनिक मेसिनबाट कानको परिक्षण (PTA, Tympanogram, EUM)
३. कानको सुन्ने मेसिन (Hearing Aid)
४. इन्डोस्कोपी (Endoscopy)
५. कानको शल्यक्रिया (Operation)
६. फार्मेसी सेवा

सम्पर्क : ०३१-५९०००५
९८०४७४२२८०, ९८४२२७०७२४

प्रकाशक : नवीनकुमार गुप्ता (९८५२८२०५८४, ९८०३२८३११५), **सम्पादक :** अनिलकुमार अनल (९८४२८३४९१७), **सहसम्पादक :** दीपककुमार गुप्ता (९८४१५१३२९९), **लेआउट :** संजय शंखर, **मुद्रण :** न्यू नवीन प्रेस, राजविराज, फोन : ०३१-५३०७६८ (कार्यालय), **इमेल :** *rajbirajdainik@gmail.com*, **वेवसाइट :** *rajbirajdainik.com.np*